

Майкъл Смолууд

проф. Явор Конов, д.н.

Беше много хубав концерт. Много!

Концертът на МАЙКЪЛ СМОЛУУД, тенор от Австралия (докторант в НБУ на д-р Наталия Афеян). На рояла: (доц. д-р) Ермила Швайцер. Снощи от 18 ч. в Дома-музей „Борис Христов” в София.

Концертът бе и в памет на мецзосопраното Надя Афеян (1917-2000, по баща Йонкова – майката на Наталия).

Когато в 2010 отидох на работа в НБУ и споменах вкъщи, че там преподава Наталия Афеян, майка ми (която бе ходила на опера несравнимо повече от мен, в младостта си) веднага възкликна: „Наталия Афеян не съм я слушала, но Надя Афеян, майка й, бе нещо изключително! Изключително!”

(Светла им памет и на майка й, и на майка ми! <https://yavorkonov.alie.bg/за-явор-конов/in-memorial/>)

И аз запомних това име – Надя Афеян – и се поинтересувах, и потърсих в Интернет, и почти нищо не намерих (особено като аудио и видеозаписи, освен данни за плочите й), но попаднах на запис от радиопредаване за българи от Австралия, с водеща Надя Афеян (вече след пенсионирането си като певица, отишла в Австралия). И казах на Наталия: „Защо ненаправиш един сайт за майка си?”...

И минаха години, и преди седмица Наталия мило и настоятелно ме покани да отида на вчерашния концерт. И аз отидох, признавам, с идеята за междучолегиалните ни добри отношения с Наталия, с произтичащото от тях едва ли не „задължение” да се появя на този концерт – и без особено високи очаквания за него. (Бях виждал в офиса на департамента колегата певец, бе станало дума, че е завършил и право. Бях видял, че е възпитан и изобщо човек с култура и поведение, но не очаквах нещо особено впечатляващо като пеене. А се оказа точно обратното!)

Защо разказвам всичко това ли? Именно защото бе тъй хубава снощната ми изненада.

Отидох по-така рано. Влязох през двора в не особено голямата зала в богатата и за времето си, а и за днес, къща на Кирил (Христов) Совичанов (съученикът на Симеон Радев), революционерът и просветителят, бащата на световно известния ни бас Борис Христов. (Къщата, която отдавна е Музикален център „Борис Христов” – на улица „Цар Самуил“ № 43 в София.) (Откъде ли Кирил Совичанов е имал парите за построяването на такава голяма къща? Може би от хаджи Тодор Попиванов, бащата на съпругата му Райна... Любопитен оставам, но това съвсем не е акцент в този ми текст, просто се замислих...).

Седнах на най-задния ред във все още празната зала, прочетох програмата, наблюдавах скритом кроткото суетене на организаторите на концерта.

Видях Наталия, как нервничко и поради това и малко някак театрално разговаряше с хора, седнали около маса в прекрасния двор на къщата. Не ѝ се обадох.

Пееха птички... И аз (Бога ми!) веднага, спонтанно вътрешно се запитах, дали няма да стане като в „Рапорт пред Ел Греко” на Никос Казандзакис, в епизода, в който той, разказвайки за детството си, за класа си, си спомня как в един хубав пролетен ден, в час, под скучния учителски говор, едно от децата слуша с цялото си сърце и внимание, и желание да чуе и да слуша именно пеенето на една птичка на двора, а не учителя, а учителят му пречи с монолога и дидактиката си, и момчето не издържа и, с изпъкнали от напрежение жили, виква на учителя: „Спри, бе, учителю, спри! Спри, та да чуем птичката!” Разказах по спомен, дано не бъркам нещо. По-важното е, че си казвах: „Дали няма да си кажа – спри бе, теноре, спри, да чуем птичката!”

Е не си казах! Концертът бе повече от чудесен. Дори изпаднах в радост и умиление от изключителния диалог, който от само себе си се получи (божествено допълващ се) между концерта в залата и птичките в двора, защото концертът мина при отворени към градината врати на залата... И бе прекрасен – и бе прекрасно – и поради това!

(Реших, потърсих и, ето, намерих го. Вижте колко различно е, и колко несравнимо по-хубаво е разказано от Казандзакис, и как са ми избягали детайлите по спомена, но ми е останало основното: „— Мълчи, даскале! — извика той. — Мълчи, даскале, да чуем птичето!”. Вж. тук <https://chitanka.info/text/39205/7#textstart>).

С този концерт Наталия осветли по най-мил и чудесен начин паметта за майка си! Хубаво слово за Надя Афеян изнесе преди концерта (проф.) Боянка Арнаудова. С цялата си професионална експертност, с богатите си познания, с личните си – и множество! – впечатления и спомени от Н. Афеян, Б. Арнаудова бе подбрала най-важни, най-хубави, най-характеризиращи и разкриващи и човека, и професионалиста, певицата Надя Афеян. Наистина прекрасно слово бе! И слово! Не четене... Слово без запъвания, без „ъ-ъ-ъ”, „а-а-а”, без (излишни) „учени думи”, без никакво самоизтъкване, без никакво празнословие, без никакво "комплиментарно" нищо-неговорене... А същинска, допълваща и интегрална чудесна част от чудесния концерт. Интродукцията му. Chapeau! Б. Арнаудова подчерта и феноменалните музикантски качества и професионални възможности на Надя Афеян, и характера и поведението ѝ – възпитание, (само)дисциплина... Владее на множество и най-трудни партии, при това редица от тях – на по няколко езика!, симултанно в кариерата си, в различни най-престижни места по света... (В епохата, в която във всеки Национален оперен театър е трябвало да се пее на съответния език... не като днес, да се пее на оригиналния за творбата език.) Б. Арнаудова подчерта изрично и изключителния артистизъм на Надя Афеян, нещо рядко срещаното у певците – и същинското за истинските певци-артисти – съчетание на музикалност и пеене с изграждане на образа и присъствие на сцената...

И сега вече: конкретно за концерта. Първо – програмата: Л. ван Бетховен – „Аделаиде” (оп. 46). Р. Шуман: „Любовта на Поета” (оп. 48, по стихове на Х. Хайне), К. Вайл – 3 кабаретни песни. Бисове: Малер, Лехар...

Данни за Майкъл Смолууд (от програмата към концерта):

Завършил висшето си музикално образование във Викторианския колеж по изкуствата в Мелбърн и Австралийската национална музикална академия, едновременно с висшето си образование по право в Мелбърнския университет. Спечелил стипендия за специализация в Джулиард скуул (Ню Йорк). През 2001 е приет в известното Оперно студио на Хамбургската държавна опера, след което става и неин постоянен член. Гастролира в известни оперни театри в Европа и САЩ: в оперите в Санта Фе, в „Пале Гарние” (Париж), Глайндеборн (Англия), Фламандската опера (Антверпен), Щатсопер (Берлин), Театро дел Лисео (Барселона), пъл и на други престижни сцени в Лион, Бордо, Чикаго... Работил с прочути диригенти, като Даниел Баренбойм, Владимир Юровски, Рене Якобс, сър Саймън Ратл, Марек Яновски...

Майкъл Смолууд е желан изпълнител и на камерната сцена. Осъществил е рецитали в Линкълн Център (Ню Йорк), на фестивалите „Равиния” (Чикаго) и „Порт Фейри” (Австралия). Осъществил е компактдискове с „Капричио” от Рихард Щраус (с Рене Флеминг в Париж), „Отвличане от сарая” от В. А. Моцарт (с холандската опера), „Мойсей и Аарон” от Шьонберг (Рур триенале).

Говорихме си след концерта (в двора на по чаша вино) с режисьора Симеон Симеонов (НБУ) – колко силно впечатлени сме, колко музикално, колко артистично, колко разнообразно, с каква изобщи култура и, тук вече добавям сам, с какво балансирано преминаване от жанр в жанр, от автор в автор, от образ в образ, от състояние в състояние, с колко много и фини нюанси и в тон, и в поведение, в „език на тялото”, в лицеизраз. С прекрасен баланс в контактуването с публиката – в много и много моменти имаш чувството, че на тебе лично пее, на теб лично говори и разказва, пеейки – но без да се вглежда в никого конкретно от нас. С прекрасен баланс и в степента на "разиграване" на образите, в сценичното си поведение – дори в кабаретния и оперетния репертоар, бе с точно съобразяване на това, че пее на камерен концерт, а не в кабаре или в оперета, а в малка зала, именно камерно музициране. Прекрасна дикция, всичко се чува и разбира. С финалните съгласни, типични за хубавото пеене на немски език. С явно, но балансирано – отново да подчертая това, баланса! – съпреживяване (проследяване, преди това – изобщо: внимателно слушане!) на пианото като музициращ партньор в интерпретацията, не само като „звукова подпирачка”, осигуряваща и... нужните паузи за отпочиване. Наистина, в лицето – и в ръцете – на Ермила Швайцер Майкъл Смолуд имаше сигурна опора и много добра подкрепа.

Многобройните викове "Браво!" съвсем не бяха плод на случайност или куртоазия, нито на любителски ентузиазъм – бяха напълно заслужени. Наблюдавах с интерес, удоволствие и радост и лицата и съпреживяванията на хората в публиката. И най-вече това на Наталия. Дъщерята, в този паметен за майка й концерт. И, най-важното: Наталия педагожката, колежката, преподавателката, професионалната и човешка опора

на Майкъл (Смолууд). Наталия чудесно конферираше, водеше протичането на концерта. Разказа ни, че Майкъл е отдавнашен техен близък и възпитаник, от Австралия – и на Наталия (която го пренасочила от баритон в тенор, какъвто наистина очевидно е), а и на майка ѝ.

Та гледайки Наталия по време на концерта на Майкъл, веднага си дадох сметка, че рядко съм виждал такава същинска съпричастност и ангажираност, издавани – и проявявани – чрез погледи, израз на лице, мръдвания на тяло... Радвах се и на Майкъл и за Майкъл, и на Наталия и за Наталия.

Щеше ми се да бяхме чули поне някакъв запис на Надя Афеян. Отидох на този концерт-ознаменуване и с тази нагласа... Но могат да се чуят в някои от линковете по-долу.

Източници на информация за Надя Афеян – прочетете и чуйте, и вижте, моля:

https://bg.wikipedia.org/wiki/Надя_Афеян

<https://www.operasofia.bg/novini/item/2412-tzarstvenata-nadya-afeya-15-godini-bez-imenitata-primadona-ognyan-stamboliev>

<http://bnr.bg/post/100827614/100-godini-ot-rojdenieto-na-opernata-pevica-nada-afean>

<http://www.kultura.bg/bg/article/view/13230>

<http://www.kultura.bg/bg/article/view/26104>

<https://www.bnt.bg/bg/a/nadya-afeyan-v-trubadur-1969-godina>

<https://www.sbs.com.au/yourlanguage/bulgarian/bg/audiotrack/celebrating-100-years-nadya-afeyans-birth?language=bg>

http://catalog.libvar.bg/view/show_photos.pl?id=148152&SC=pcAvtorid&RC=3&SRV=true&LANG=bg&CS=83432&SA=%C0%F4%E5%FF%ED%2C%20%CD%E0%E4%FF

http://balkanton.su/tag/Афеян_Надя

<https://knizhen->

pazar.net/index.php?option=add_book&id=635279&title=Светлини%20и%20Сенки

13 юни 2018, 8:20 сутринта